
STICHTING

HUGO KOTESTEIN

Voor behoud en versterking van
de (historisch-)ruimtelijke kwaliteit
van de stads- en dorpsgebieden
en het landelijk gebied

JAARVERSLAG 2016

INHOUD

Pagina 2	De Stichting Hugo Kotestein
Pagina 3	Voorwoord Bram Huisman
Pagina 4	Organisatie
Pagina 5	Financieel verslag
Pagina 6	Uitreiking Oorkonde Hugo Kotestein
Pagina 8	Werkgroep Harmelen
Pagina 14	Werkgroep Kamerik
Pagina 16	Werkgroep Montfoort-Linschoten
Pagina 20	Werkgroep Oudewater
Pagina 25	Werkgroep Woerden
Pagina 31	Werkgroep Bodegraven-Reeuwijk

Foto omslag
Stadsmuur Montfoort

DE STICHTING HUGO KOTESTEIN

De stichting is in 1975 opgericht voor behoud en versterking van het historisch erfgoed in haar werkgebied, het hart van het Groene Hart bestaande uit de gemeenten en kernen Bodegraven-Reeuwijk, Driebruggen, Waarder, Harmelen, Kamerik, Linschoten, Montfoort, Oudewater, Snelrewaard, Willeskop, Woerden en Zegveld.

Het gaat hierbij om beeldbepalende gebouwen en andere elementen die waardevol zijn uit stedenbouwkundig, landschappelijk, architectonisch of cultuurhistorisch oogpunt te beschermen en te handhaven.

Het initiatief tot de oprichting is genomen door de Stichts-Hollands Historische Vereniging (SSHV) nadat een aantal historische gebouwen in Woerden onder de slopershamer was gevallen. Dit gold onder meer het 17de eeuwse Proveniershuis in Woerden, dat werd gebouwd door Hugo Jasperszoon Kotestein, stadstimmerman (aannemer en bouwmeester). De stichting is dan ook naar hem genoemd. Hugo Kotestein was lid van de vroedschap van Woerden en enige tijd burgemeester.

De stichting is ingeschreven in de Kamer van Koophandel te Utrecht onder nummer 41172329. De notariële akte is ingeschreven op 3 juni 1975.

Het jaarverslag is tot stand gekomen met medewerking van het bestuur en de werkgroepen van de stichting.

Dit jaarverslag is een uitgave van de Stichting Hugo Kotestein
p/a Het Jaagpad 56
3461 HC Linschoten

www.hugokotestein.nl

E: info@hugokotestein.nl

T: 0348 482582

EEN BOOM OPZETTEN - over bomen -

Terugkijkend op het jaar 2016, heb ik de oorkonde uitreiking aan de familie van der Lee voor de herinrichting van "De Oude Touwfabriek" als een hoogtepunt ervaren. U leest er over, verderop in dit jaarverslag. Een eeuwenoud familiebedrijf, het oudste van Nederland, wat een geschiedenis, wat een verhalen, wat een emotie is daarmee verbonden; fantastisch! En, althans zo vergaat het mij, dan pak je er de geschiedschrijving bij en loop je alle oorkondes weer eens na. Dan stuit je op iets bijzonders: van de 31 uitgereikte oorkondes hadden er 28 betrekking op een woonhuis, een boerderij, een molen, een kerk, kortom, op een gebouw of een assemblage gebouwen en slechts drie op iets anders, nl de tuin van villa Rijnoord in Woerden, Landgoed Linschoten en het smeedijzeren hek van de Gereformeerde Kerk te Bodegraven.

Wat ik daar zo bijzonder aan vind is, dat er geen boom bij zit! En dat, terwijl uit dezelfde geschiedschrijving blijkt dat in het verleden, maar ook in het heden "de boom" nogal wat aandacht heeft gekregen en gelukkig nog krijgt binnen de gelederen van Hugo Kotestein. Zo heeft de werkgroep Woerden-Zegveld samen met de omwonenden lange tijd en met succes geijverd voor het behoud van de treurwilgen langs de Zandwijkstraat. Hoe om te gaan met de markante, vrijwel aaneengesloten, dubbele rij kastanjabomen rond het exercitieterrein bepaalt al enkele jaren een niet onbelangrijk deel van de agenda van het overleg tussen de werkgroep en de gemeente Woerden.

Voor de nabije toekomst komt daar de besluitvorming rond de nieuwe aankleding / inrichting van singeloevers nog bij en ook daar spelen bomenlinten een prominente rol. Hieraan is zelfs een publiek referendum gewijd.

Overigens valt hierbij op dat in zulke discussies de boom – weliswaar terecht - vaak in relatie wordt gebracht met sfeer, beleving en zichtlijnen.

Maar, de functies van een boom zijn veel talrijker, zoals o.a. beschaduwning, vasthouden van water en van grond, levering van energie en bouw materiaal, demping van geluid, afvang van fijnstof, productie van zuurstof en opname en vastlegging van CO₂. Het zijn met name die laatste functies waardoor aan bomen een prominente rol wordt toebedeeld bij het behalen van mondiale klimaat- en energiedoelstellingen.

Ook op onze Nationale klimaatop in oktober 2016 werd dit geluid gehoord: er werd een plan gepresenteerd door o.a. Staatsbosbeheer, Wageningen Universiteit en bosbeheerders voor massale (tienduizenden ha) bosaanplant op landbouwgrond en andere gronden in grote delen van ons land, waaronder in het Groene Hart; jawel ook in ons werkgebied!

Okkernootbomen nog in volle pracht

Ook maakt de werkgroep Montfoort-Linschoten in dit jaarverslag gewag van haar vergeefse strijd om een tweetal eeuwenoude okkernootbomen te behouden. Vergeefs, omdat in 2015 de ene okkernoot verloren ging door het geweld van de zwaarste zomerstorm van de afgelopen 100 jaar en omdat begin 2017 de tweede middels een afgegeven kapvergunning verloren ging door het geweld van de zaagmachine en de hakbijl. Met een door de Bomenstichting geschatte ouderdom van zo'n 350 jaar behoorden deze okkernoten tot de oudste bomen van de provincie Utrecht.

Op de grens van de provincies Utrecht en Gelderland staat bij Achterberg ook een heel oude boom: een lindeboom, die door boomchirurg Jørn Copijn ('s bedrijf) al tientallen jaren wordt verzorgd en door hem op zo'n 800 jaar wordt geschat. In Joop Bouma's artikel "Ode aan de **oude boom**" (Trouw, 8 december 2016) wordt de geschiedenis van deze linde verhaald en ik citeer een paar passages. In 1965 gaf gemeente Rhenen een kapvergunning af. De stam was "volledig uitgehold" en delen ervan "hadden geen verbinding meer met elkaar". "Er was een dikke tak afgebroken.....de boom dreigde uiteen te vallen". "Kaprijp", oordeelde de gemeente. En dan gebeurt er iets heel bijzonders: heel Achterberg komt in opstand, Copijn gaat er zich mee bemoeien, Staatsbosbeheer komt in actie.

Kort samengevat: de linde, met haar stamomtrek van 7,5 m, staat er – en we zijn nu een halve eeuw verder – nog steeds!!

Misschien beste lezeres, beste lezer, ziet u enige parallel tussen de Montfoortse okkernoten en de Achterbergse linde en, als dat zo is, vindt u het ook vast betreurenswaardig dat we die niet (meer) kunnen doortrekken.

Nog even dit. Ik betoog vaak en graag dat we met onze werkgroepleden binnen Stichting Hugo Kotestein goud in handen hebben. Zo ook op het hier boven geschetste terrein: op

het gebied van bosbouw en bomen is zowel binnen de werkgroep Montfoort-Linschoten als binnen die van Woerden-Zegveld expertise op het hoogste niveau aanwezig. Aan één van die experts ontleen ik het volgende: “Bomen..... ’t is emotie!”.

Misschien.....eens.....een Hugo Kotestein Oorkonde waard.....??

Namens het Dagelijks Bestuur wens ik u veel leesplezier!

Bram Huisman, voorzitter

DE ORGANISATIE

De stichting heeft zes werkgroepen te weten:

Bodegraven-Reeuwijk, voorzitter vacant
Harmelen, voorzitter Pier Sinia
Kamerik, voorzitter Hein Kuiper
Montfoort- Linschoten, voorzitter Peter Versloot
Oudewater, voorzitter Jan van ’t Riet
Woerden-Zegveld, voorzitter Piet Brak.

De stichting kent een federatieve opzet. De lokale of meer regionale werkgroepen houden zich bezig met de ontwikkelingen in hun gebied. Ze hebben bevoegdheid om zelfstandig in overleg te treden met gemeenten, provincie, particulieren en andere belanghebbenden.

Het bestuur van de Stichting bestaat statutair uit de voorzitters van de werkgroepen en het dagelijks bestuur dat in 2016 bestaat uit:

Voorzitter	Bram Huisman
Penningmeester	Magdaleen Mulder
Secretaris	Mieke van Deuren

De penningmeester is tevens bestuurslid van de Stichts-Hollands Historische Vereniging.

De stichting kent formeel geen leden. De deelnemers in de werkgroepen heten statutair correspondenten.

In 2016 waren er 34 werkgroepleden.

ONZE ACHTERBAN

In 2016 was het aantal donateurs 76. Dit is exclusief de werkgroepleden waarvan het merendeel ook jaarlijks geld doneert. Voor de continuïteit van de stichting is het van belang dat er zich nieuwe leden voor het werk in de werkgroepen aanmelden en uiteraard ook nieuwe donateurs.

VERGADERINGEN

In het verslagjaar hebben er drie plenaire vergaderingen plaatsgevonden: op 24 februari, 17 mei, 17 november. Daarnaast houden de werkgroepen hun reguliere vergaderingen.

Mieke van Deuren, secretaris

FINANCIEEL OVERZICHT

Het boekjaar 2016 hebben we met positief saldo kunnen afsluiten!

Voor de festiviteiten rond de uitreiking van de Oorkonde 2016 ontvingen wij van verschillende relaties € 850 subsidie. Hierdoor bleven de onkosten ruim binnen de begroting.

Onze inkomsten, bestaande uit bijdragen van donateurs, werkgroepleden en giften, bedroegen € 2527. Dit was voor het eerst weer meer dan de voorgaande jaren.

De Kascommissie heeft de boekhouding gecontroleerd en in orde bevonden. Aan het dagelijks bestuur werd decharge verleend voor het gevoerde beleid.

Omdat wij geen subsidies ontvangen zijn wij voor onze inkomsten afhankelijk van donaties, giften en rente en daarom blijft het vinden van nieuwe donateurs onze prioriteit houden.

Onze uitgaven zoals secretariaatskosten moeten wij zoveel mogelijk beperken.

Het bestuur en de werkgroepleden ontvangen voor hun werkzaamheden geen vergoeding.

De Stichting is in het bezit van het ANBI certificaat. Donaties zijn dus aftrekbaar van de belasting.

Magdaleen Mulder, penningmeester

HELP ONS BESCHERMEN EN WORD NU DONATEUR VAN STICHTING HUGO KOTESTEIN

**Dit kan al vanaf € 15,- per jaar
Bankrekening
NL60 INGB0003551080**

**Uw gift is aftrekbaar van de
belasting i.v.m. de ANBI status**

**Het fiscaalnummer is
8040.47.698**

Hugo Kotestein oorkonde voor de familie Van der Lee.

Elk jaar wordt door de regionale werkgroepen van Stichting Hugo Kotestein op democratische wijze een keuze gemaakt aan welk object de jaarlijkse oorkonde zal worden uitgereikt. Dit jaar ging de oorkonde naar de familie Van der Lee als blijf van waardering voor de wijze waarop het complex 'De Oude Touwfabriek' met respect voor de oude gebouwen en de omgeving is herontwikkeld tot een bijzonder woonwijkje. Met dit plan is een belangrijk historisch industrieel erfgoed bewaard gebleven. De inzet van de familie Van der Lee, vertaald door de architect en de projectontwikkelaar tot een combinatie van restauratie en bouwplan, is een voorbeeld voor anderen door de bijzondere aanpak en het uiteindelijke resultaat. Daarnaast is de oorkonde een eerbetoon aan de familie Van der Lee die eeuwen lang een zeer belangrijke rol heeft gespeeld in de touwindustrie en in de samenleving van Oudewater. Een oorkonde waardig.

Een bezoek aan de binnenplaats van de oude fabriekshal waar 11 starterswoningen zijn gebouwd

Alle leden van de werkgroepen, de donateurs, de belanghebbenden bij het project, de gemeente en de omwonenden, waren

uitgenodigd om de oorkonde uitreiking mee te maken

Wethouder Bert Vermeij, Gijs van der Lee en Bernhard de Wit plaatsen een monumentenschildje op het oude ketelhuis van de touwfabriek

Vrijdagmiddag 30 september rond 14.00 uur waren er 76 belangstellenden op het voorterrein van Touwfabriek G. van der Lee B.V., waar men ontvangen werd door de huidige directeur van de Touwfabriek, de heer Erik Broekhuizen en door de werkgroep Hugo Kotestein Oudewater.

In drie groepen werd er een wandeling met toelichting gemaakt door de Oude Lijnbaan (rijksmonument), bijgestaan door drie vrijwilligers van het Touwmuseum 'de Baanshuur'. De Oude Lijnbaan met een lengte van 350 meter is de enige in zijn soort in Nederland waar men een kabel met een lengte van 220 meter kan maken.

Rond 14.45 uur waren alle belangstellenden in het Ketelhuis (rijksmonument) aangekomen, waar men op een kop koffie werd getrakteerd.

Om 15.00 uur werd de bijeenkomst geopend door Jan van 't Riet, de voorzitter van de werkgroep Hugo Kotestein Oudewater, die iedereen welkom heette, en vervolgens de regie overdroeg aan Bernhard de Wit, directeur

van het project 'De Oude Touwfabriek B.V.'. Bernhard de Wit heeft de afgelopen 10 jaar namens de familie Van der Lee de onderhandelingen gevoerd over de restauratie van de oude fabrieksgebouwen en de herontwikkeling van het industriële terrein.

Daarna werd het woord gegeven aan Bram Huisman, voorzitter van het dagelijks bestuur van Stichting Hugo Kotestein. Bram Huisman gaf uitleg over de doelstellingen en functie van Stichting Hugo Kotestein. Ook benadrukte hij het belang van samenwerking met de gemeenten, belanghebbende partijen en de diverse werkgroepen van Hugo Kotestein. Bram Huisman benoemde de criteria waaraan getoetst wordt bij het bepalen aan welk object de oorkonde wordt uitgereikt.

Hierna was het de beurt aan Henk Jan Hollander, de projectontwikkelaar, die een toelichting gaf over de geschiedenis en de ontwikkeling van het project. Tien jaar geleden kwam hij in contact met de familie Van de Lee, die hem verzocht een plan te bedenken, voor de herontwikkeling van de oude hallen en het fabrieksterrein tot een woonwijkje met behoud van de oude fabriekshal met ketelhuis en de oude schoorsteen. Samen met Bernhard de Wit werd bijna tien jaar aan dit plan gewerkt. Door de crisis in de bouw werd het project jaren vertraagd. Uiteindelijk werd dit alles nog beloond met een subsidie en een bouwvergunning van de provincie Utrecht.

Namens de familie Van der Lee voerde Gijs van der Lee het woord. Zijn toespraak voerde ons vanaf het jaar 1545 tot heden, waarbij hij uitlegde hoe in 1880 besloten werd om een stoomtouwslagerij te bouwen met een touwbaan van 350 meter buiten de bebouwde kom van Oudewater. In 1941 ging de fabriek over van stoom op elektriciteit en kwamen er aan de Hekendorperweg nieuwe gebouwen en machines. Een grote investering in die periode.

Wethouder Bert Vermeij hield een toespraak namens de gemeente Oudewater. De wethouder herinnerde zich dat zijn vader in de smederij van de fabriek werkte. Hij was verantwoordelijk voor het onderhoud van de machines waarbij hij zelfs aan de ontwerpen van nieuwe machines werkte.

Als kleine jongen kwam Bert op bezoek bij zijn vader in het ketelhuis. In vroegere jaren waren de touwfabriek, de machinefabriek en de koekenfabriek de grootste werkgevers in Oudewater.

Nu werken er nog 11 mensen in de geautomatiseerde touwfabriek.

Volgend jaar zal de dochter van wethouder Vermeij in een van de huizen van het project gaan wonen. Vandaar de grote persoonlijke betrokkenheid van deze wethouder bij dit project. Daarnaast benadrukte de wethouder hoe hier, met dit project, een industrieel erfgoed voor het nageslacht behouden blijft.

Rondleiding over het bedrijfsterrein met het uitzicht op de fabriekshal waarin de starterswoningen zijn gebouwd

Als laatste punt gaf de wethouder aan hoe belangrijk hij de samenwerking tussen Stichting Hugo Kotestein en de gemeente Oudewater vindt. De stichting, wel genoemd het geweten van Oudewater, of de luis in de pels, is soms wel lastig of confronterend, maar gewaardeerd.

Nadat de wethouder was uitgesproken, was het grote moment aangebroken dat de oorkonde door burgemeester Pieter Verhoeve uitgereikt zou worden.

De burgemeester nadrukte nog eens hoe belangrijk de rol van de familie Van der Lee in de Oudewaterse samenleving geweest is. Hij sprak zijn grote waardering voor dit geweldige project uit, waarna onder luid applaus de oorkonde aan Gijs van der Lee werd uitgereikt.

Hierna kwam de rondleiding op het terrein waarbij de wethouder, Gijs van der Lee en Bernhard de Wit een rijksmonumenten schildje op het ketelhuis schroefden.

Bij de rondleiding wees de projectontwikkelaar op de restauratie van het oude ketelhuis en de fabrieksschoorsteen. Ook de wijze waarop de oude fabriekshallen omgezet zijn in woningen die een industrieel aanzicht gekregen hebben samen met de lijn van de straten en bestrating van het geheel.

De projectontwikkelaar, de heer Hollander, vertelde dat het project eind 2017 geheel gereed zal zijn.

Hij noemde het een uniek project waarbij men erin geslaagd is om naast het behoud van de oude gebouwen het geheel van dit wijkje een industrieel aanzicht te geven.

Na de rondleiding kon men genieten van een hapje en een drankje en napraten over een zeer geslaagde middag.

WERKGROEP HARMELLEN

Bestuurlijk

De werkgroep Harmelen is in 2016 uitgebreid en bestaat nu uit:

Pier Sinia, voorzitter

Donald Lambert

Piet Mast

Wim Letteboer

Contactadres:

Pier Sinia, Dammolen 88, 3481 AN Harmelen, telefoon: 0348-442558

e-mail: piersinia@ziggo.nl

De werkgroep hoopt in de komende jaren op verjonging. Het wordt op prijs gesteld dat belangstellenden (50+ is ook welkom) hiervoor contact opnemen met de werkgroep.

Vergaderingen

De werkgroep heeft in het verslagjaar tien keer als werkgroep vergaderd en de drie plenaire vergaderingen van Stichting Hugo Kotestein bijgewoond.

Voorts hebben diverse overleg bijeenkomsten plaatsgevonden met gemeente en organisaties (zie elders in dit jaarverslag).

Overleg met de gemeente

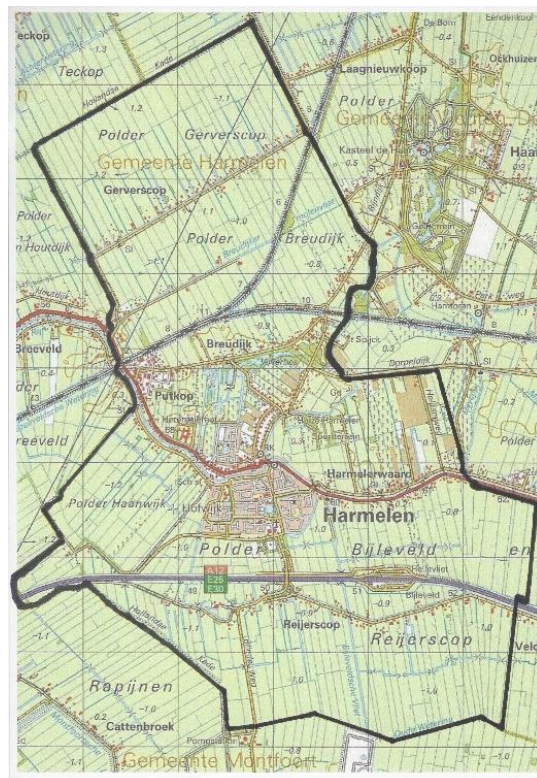
Stichting Hugo Kotestein heeft regulier overleg met de voor monumentenzaken en dorpsaanzicht verantwoordelijke wethouder.

Dit heeft onder meer tot gevolg dat de werkgroep Harmelen in de ontwerpfase betrokken wordt bij sommige projecten.

Met afdeling Realisatie en Beheer vindt regulier overleg plaats over het jaagpad aan de Leidse Rijn (zie elders in dit jaarverslag).

Er hebben gesprekken plaatsgevonden met verschillende medewerkers van de gemeente en Commissie Ruimtelijke Kwaliteit & Erfgoed over uiteenlopende zaken en beoogde veranderingen.

Bij afdeling Omgevingsloket is informatie opgevraagd en naar ons toegezonden over ingrijpende bouwvergunningen.

Harmelen en de rondom liggende polders

De laatste jaren is een hechtere samenwerking met de gemeente tot stand gekomen door de stimulerende inbreng van de wethouder. Vorig jaar heeft de wethouder met ons twee rondleidingen in Harmelen gemaakt waarbij specifieke aandacht was voor bijzondere objecten. Er is toen door Harmelen en in het

buitengebied van Harmelen gereden langs alle monumenten en beeldbepalende panden en door de vijf boerderijlinten in het copelandschap.

Wij hopen dat dit beleid zal worden gecontinueerd.

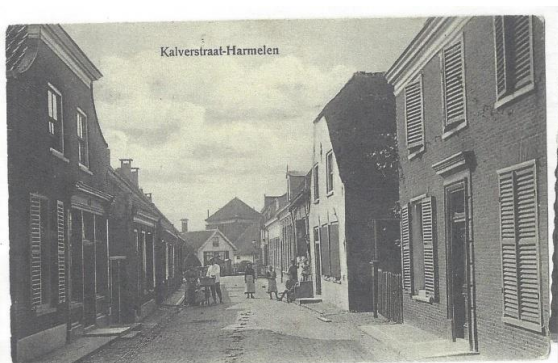
BELANGRIJKE ACTIVITEITEN IN 2016

Dorpsstraat en Kerkplein Harmelen

De renovatie van Dorpsstraat in opdracht van de gemeente Woerden is gereed gekomen. Het aanzicht van de hoofdstraat van ons dorp is daardoor verbeterd.

Op het gerenoveerde Kerkplein is op een geschikt punt een doorkijkbord geplaatst met een reproductie van de Kalverstraat uit een ansichtkaart van ca. 70 jaar geleden.

Een verzamelaar van oude kaarten in Harmelen heeft ons oude ansichtkaarten uitgeleend, waaruit deze kaart is gekozen.

Ca. 75 jaar geleden

Huidige situatie

De bij de kerk gesloopte vroegere huizen en een boerderij kunnen op het doorkijkbord worden bewonderd en vergeleken met de huidige situatie.

Het jaagpad aan de Leidsche Rijn

In 2015 is de renovatie van het jaagpad vanaf de dorpsbrug richting Woerden uitgevoerd. In 2017 zal dit pad vanaf de dorpsbrug richting Utrecht worden gerenoveerd. In 2016 heeft de afdeling Realisatie van onze gemeente ons gevraagd teksten en foto's voor informatieborden aan te leveren. Er komen twee doorkijkborden, vier ANWB-informatiebordjes en één plat informatiebord.

Aan de rand van het dorp komt op het doorkijkbord een foto van een trekschuit en tekst:

*Met de trekschuit langs het jaagpad
In 1663 besluiten de steden Utrecht, Woerden en Leiden een jaagpad langs de Leidse / Oude Rijn aan te leggen, met als doel het scheepvaartverkeer met trekschuiten te bevorderen. Voor een goede doorvaart verbetert men de sluizen Heldam en Haanwijk.*

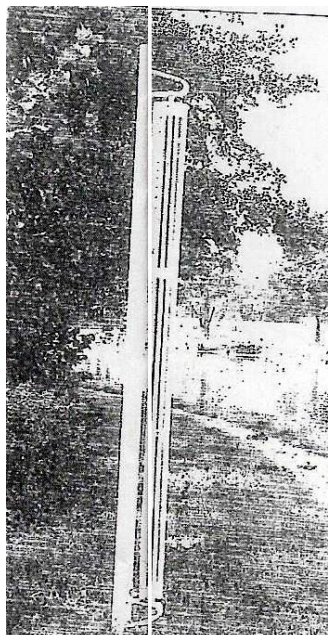
*Zo wordt het mogelijk gemaakt om passagiers en goederen per schip te vervoeren.
In 1827 stelt het gemeentebestuur een "Reglement voor de schippers op het veer van Harmelen naar Utrecht-Amsterdam-Gouda en Woerden" vast.*

*De schippers moeten met een overdekte vrachtschuit varen:
Harmelen-Utrecht: dinsdag, donderdag en zaterdag, 's morgens heen en 's middags terug.
Harmelen-Amsterdam: dinsdag heen en woensdag terug.
Harmelen-Gouda: onregelmatig en alleen als er tijdig vracht was besproken, wat tijdens de kaasmarkten het geval was. Later is er ook op Rotterdam gevaren.*

Drie man er voor en één er achter

In de bocht van de Rijn komt de verdwenen rollepaal terug. Naast deze paal komt een plat informatiebord met tekst over de duiventoren, de maalderij, de Bijleveld en rollepaal.

rollepaal

Eén van de vier ANWB-infoborden zal op het pand van Het Wapen van Harmelen geplaatst worden:

Vanaf rechthuis het Wapen van Harmelen vertrok vroeger het veer: een trekschuit naar Utrecht, Amsterdam en Gouda. De vertrektijdenregeling was aan strenge regels gebonden: "na het derde gelui van de bij het jaagpad geplaatste schel, mag de schipper zijn passagiers niet langer dan een kwartier laten wachten". De vervoerstarieven waren vastgesteld: personen in de roef 20 cent, personen in het ruim 15 cent, een vet varken 30 cent, een mager varken 10 cent, een koe 75 cent, een zak aardappelen 10 cent.

Bij de brug komt een doorkijkbord met het uitzicht op de Dorpsstraat en de Hervormde kerk.

De verdwenen rollepaal (witte paal links van de schuur)

Tuinhuis 't Spijck

De stichting Behoud tuinhuis 't Spijck heeft in 2006 de Hugo Kotestein oorkonde ontvangen en 10 jaar na datum is het gebouw geheel opgeknapt en van een nieuwe verflaag voorzien.

In het kader van Open Monumentendag heeft werkgroep Harmelen samen met stichtingsbestuur Behoud tuinhuis 't Spijck, Kasteel Huize Harmelen en Projectgroep Harmelen van SHHV een feestelijke heropening georganiseerd. Op zaterdag 10 september jl. ontving het bestuur de wethouder van cultuur en monumenten, de heer. T. de Weger, het bestuur Open Monumentendag en een delegatie van zusterverenigingen plus een 55-tal bezoekers die het opgeknapte gebouw kwamen bewonderen, al met al een geslaagde bijeenkomst.

Hierover is een artikel gepubliceerd in Waardevol Woerden.

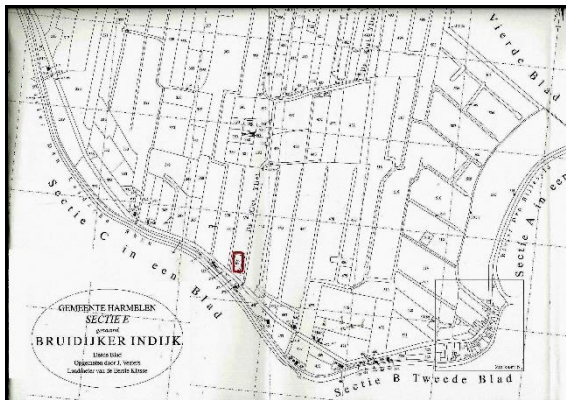
Over de toekomst van het tuinhuis heerst nog onduidelijkheid. De Werkgroep is er nog niet in geslaagd samen met de betrokkenen een voor ieder een aanvaardbare oplossing te vinden om het tuinhuis in deze staat meer toegankelijk te maken voor bezoekers.

Begraafplaats Leidsestraatweg

Sinds 1829 was het verboden om in of rondom de kerk begraven te worden. De kerk moest uitwijken naar een stuk grond buiten de bebouwde kom van Harmelen.

Willem Prast, smid te Harmelen stond hiervoor een stuk grond in erfpacht af (He 376 Bis). Na zijn overlijden in 1831 werd de erfpacht met andere goederen in het "Oudeland" aan de kerkvoogdij geschonken.

Grond kerkhof op de kadasterkaart uit 1832

Het beheer van de begraafplaats was in handen van de Hervormde gemeente / kerk en zou pas in 1870 met instemming van de gemeente Veldhuizen door de gemeente Harmelen worden overgenomen.

In onze jaarverslagen hebben we eerder aandacht geschonken aan de deplorabele staat van onderhoud waarin het thans verkeert. In 2014 heeft de gemeente een beleids- en beheersplan opgezet voor de begraafplaatsen.

Dit plan omvat de toekomstvisie mogelijkheden voor begraven, as-bestemming, technische staat en dienstverlening. Hiervoor is een klankbordgroep samengesteld om mee te denken, hun ervaringen en ideeën in te brengen.

Werkgroep Harmelen heeft hieraan deelgenomen.

De klankbordgroep is unaniem in haar oordeel dat de begraafplaats en het lijkenhuisje spoedig hersteld worden en gezien de historische waarde, monumentale graven, karaktervolle ornamenten en rustieke omgeving dat deze begraafplaats op de gemeentelijke monumentenlijst geplaatst dient te worden

Woonvisie en plannen voor woningbouw in Harmelen

Harmelen heeft negen locaties met plannen voor woningbouw van totaal ca. 400 woningen: Hof van Harmelen, Buitenhof, vm Rabobank, vm Zwembad en vm Fontein, Gaza, vm

Gemeentehuis, vm Notenbalk en polder Haanwijk. [vm=voormalig]

In 2015 werd een bouwplan gepresenteerd voor woningbouw in de polder Haanwijk. Tezamen met andere instanties, zoals bijvoorbeeld Stichting De Groene Buffer, hebben wij hiertegen bezwaren aangevoerd wegens aantasting van het cope-landschap en het nabij gelegen natuurgebied De Kievit en ook omdat deze locatie minder geschikt is voor senioren woningen. Dit plan is naar de lange termijn verschoven (na 2020).

Volgens de huidige visie zal er eerst woningbouw plaatsvinden in de herbouwlocaties en Hof van Harmelen.

Werkgroep Harmelen volgt deze ontwikkelingen om te stimuleren dat architectonische kwaliteit voldoende wordt gehonoreerd en historisch erfgoed niet onnodig wordt aangetast.

Wij stellen het op prijs dat de gemeente en andere organisaties ons hierbij zal betrekken, zodat wij onze bijdrage kunnen inbrengen zodra dit gewenst is.

Monumentaal graf in verval

AANGEVRAAGDE VERGUNNINGEN EN VERGUNNINGENBELEID

Ook dit jaar zijn weer grenzen van de regelgeving opgezocht voor het verkrijgen van een bouwvergunning; daarbij wordt soms in strijd met het bestemmingsplan gehandeld. De gemeente verleent vergunningen waarbij de toegestane grenzen zijn opgerekt en een nieuwbouw niet past in de omgeving, bijvoorbeeld omdat in vergunningsvrije gebieden grootschaligheid en architectuur van ondergeschikt belang zijn. Ook in vergunningplichtige gebieden wordt veel geaccepteerd. Hierdoor bestaat het gevaar dat in ons dorp en bij boerderijlinten een wildgroei ontstaat van grote bouwwerken met verslechtering van het aanzicht van de omgeving.

*Verrommeling van landschap
door grote bouwwerken*

De werkgroep tracht dit te voorkomen zodanig dat enerzijds de aanvrager van de vergunning tevreden wordt gesteld en anderzijds te toetsen dat kwalitatieve criteria optimaal worden gehonoreerd.

Er zijn in het verslagjaar ruim 10 aangevraagde vergunningen voor nieuwbouw, verbouw en uitbreiding geëvalueerd.

Bij enkele bouwplannen zijn door onze inbreng verbeteringen aangebracht.

Wij zijn van mening dat bij de meer complexe vergunningaanvragen verplicht advies zou moeten worden gevraagd aan lokale organisaties, die over vakkennis beschikken en op de hoogte zijn van de karakteristieke eigenschappen van de bebouwing, woonomgeving en het landschap.

VARIA EN OVERIGE ACTIVITEITEN

Monumenten en beeldbepalende objecten

Harmelen heeft objecten, waarvan de status zou moeten worden opgehoogd naar gemeentelijk monument of rijksmonument, zoals bijvoorbeeld kerkhof Leidsestraatweg. De

werkgroep heeft een begin gemaakt met het inventariseren en actualiseren van monumenten en beeldbepalende objecten. Vorig jaar hadden wij al voorgesteld om de voormalige gereformeerde kerk en naastliggende pastorie (Dorpsstraat 183 en 185) op te waarderen tot gemeentelijk monument.

Bewoners van Harmelen hebben ons ook geattendeerd op het belang hiervan. De gemeente zal dit later behandelen, omdat dit momenteel minder urgent is.

Dorpsstraat 183-185

Dijkverbetering Haanwijk

Om in de toekomst droge voeten te houden, moeten er ook in Harmelen dijken worden verhoogd. Dit zal wijziging van landschap tot gevolg hebben.

Op uitnodiging van Stichtse Rijnlanden is na vorig jaar opnieuw een informatieavond bijgewoond met presentatie van geactualiseerde situatietekeningen over de voorgenomen versterking van de oevers van de Oude Rijn langs Haanwijk vanaf Haanwijkersluis.

Gaza begraafplaats

Gaza begraafplaats wordt niet meegenomen in het beleids- en beheersplan voor de begraafplaatsen, omdat het geen gemeentelijke begraafplaats is. Daarom zullen wij deze begraafplaats apart gaan onderzoeken.

Wandelpad in Koningspark

Het betegelde wandelpad in Koningspark naast Raadhuislaan zou een graspad worden. Wij hebben kenbaar gemaakt dat de kerkgangers vroeger eeuwenlang vanaf Reijerscop langs dit pad naar Harmelen liepen.

Daarom bestaat het plan om dit historische pad te wijzigen in een graspad waarvan de contouren van een vroeger wandelpad zichtbaar blijven.

Dit plan is uitgesteld, omdat bewoners zich hebben verzet. Indien dit tegelpad gehandhaafd blijft, zal één van de twee andere betegelde paden naast Raadhuislaan verdwijnen, omdat drie betegelde paden teveel onderhoud vergt.

Geluidswal A12

Het plan van provincie en gemeente Utrecht om een geluidswal langs een deel van de A12 aan te leggen bestaat nog steeds. Wij vinden dit geen goed plan, omdat dit de weg vrij maakt voor het bouwen van woningen en/of het vestigen van bedrijven in de polder Bijleveld met aantasting van het open groene copelandschap.

Open Monumenten Dag

Evenals in de voorgaande jaren hebben leden van de werkgroep Harmelen een initiërende en uitvoerende rol gespeeld bij de jaarlijkse Open Monumentendag in september en de daaraan gerelateerde klassendag. Dit jaar was het thema "symbolen en iconen".

Fotobestand Harmelen

Het door ons opgebouwde fotobestand van monumenten en beeldbepalende panden in de kern Harmelen en de boerderijlinten wordt regelmatig geraadpleegd en er zijn foto's toegevoegd.

Stichting Hugo Kotestein Oorkonde 2016

De historische langhuisboerderij Reijerscop 26 is door ons gepresenteerd als volwaardige kandidaat voor Hugo Kotestein oorkonde 2016 wegens de fraaie verbouwing. De inbreng van een kandidaat van werkgroep Oudewater is zeer bijzonder en heeft terecht de oorkonde prijs van 2016 verdiend. De in verval geraakte zeer oude touwfabriek met omgeving van Oudewater is in een woningbouwproject gerestaureerd en daardoor voor ondergang bespaard gebleven.

Reijerscop 26

Samenwerking met organisaties en bijwonen van bijeenkomsten

Bij onderwerpen met gezamenlijke belang is zinvol en plezierig samengewerkt met andere instanties en er zijn diverse bijeenkomsten bijgewoond. Dit betreft bijvoorbeeld:

- Projectgroep Harmelen van SHHV over diverse zaken inzake erfgoed en monumenten.
- Stichting De Groene Buffer over plannen woningbouw en bouwvergunningen.
- Stichting Behoud Tuinhuis 't Spijck en Huize Harmelen.
- Historische Vereniging Vleuten-De Meern-Haarzuilens-Leidse Rijn; als samenwerkingspartner hebben wij haar 35-jarig jubileum bijgewoond.
- Hoogheemraadschap Stichtse Rijnlanden over ophoging dijken.
- Dorpsplatform Harmelen in Wapen van Harmelen en in het nieuwe dorps huis.
- Gesprekken met Regionaal Historisch Centrum Rijnstreek en Lopikerwaard (RHC).
- Lezing over historische architectuur van Kapel Weddesteyn, gezamenlijk georganiseerd door werkgroep Woerden en SHHV.

WERKGROEP KAMERIK

De werkgroep behartigt de belangen van de Stichting in het gebied van de voormalige gemeente Kamerik, bestaande uit de buurtschappen 's Gravensloot, Houtdijken, Kamerik, Kanis, Oud Kamerik en Teckop.

De werkgroep bestond gedurende de verslagperiode uit de volgende leden:

Hein Kuiper, Mijzijde 49, Kamerik (voorzitter)

Jan Knijff, Verlaat 15, Kamerik (vanaf april 2016)

Leendert Noordergraaf, Lindenlaan 11, Kamerik (tot februari 2016)

Paul Ranke, Houtkade 1, Kamerik

Contactadres: Hein Kuiper, email kuiper.duijnker@wxs.nl, telefoon 0348 4011435.

Na vele jaren deel van onze werkgroep te hebben uit gemaakt, heeft Leendert Noordergraaf te kennen gegeven vanwege gevorderde leeftijd en de keuze om meer tijd vrij te maken voor activiteiten thuis afscheid te nemen als actief werkgroep lid. Wij hebben op gepaste wijze afscheid van hem genomen. Gelukkig zijn wij er snel in geslaagd in de vacature te voorzien. Wij zijn zeer verheugd dat Jan Knijff onze gelederen komt versterken.

Activiteiten

Het meest in het oog springende feit in Kamerik was de sloop van de voormalige werkplaats van de dorpsstimmerman/aannemer, Jaap de Kwaasteniet. De werkplaats maakte onderdeel uit van een groter complex in de dorpskern dat al jaren te koop staat. Het bijbehorende woonhuis heeft de status van Rijksmonument, maar helaas genoot de werkplaats geen enkele bescherming. Zo is een meer dan 100 jaar oud karakteristiek object uit het rijks beschermde dorpsgezicht Kamerik toch nog plotseling verdwenen

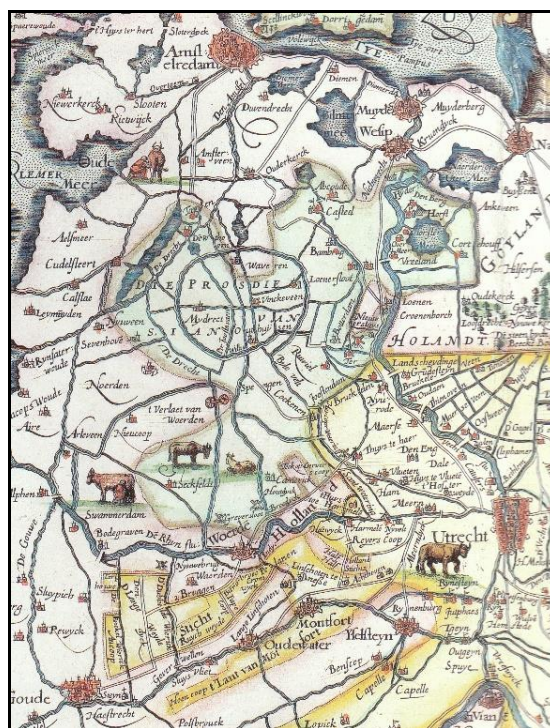
De werkgroep heeft in 2015 haar volledige fotocollectie overgedragen aan het streekarchief onder de voorwaarde dat de collectie integraal via internet te raadplegen zou zijn. Dit functioneerde prima tot begin 2016 om

juridische redenen de foto's van de website werden verwijderd en vervangen door de tekst 'auteursrechtelijk beschermd'.

Wij betreuren dit zeer en betwijfelen of dit in alle gevallen terecht is. Het gaat tenslotte om historisch materiaal dat in een aantal gevallen al meer dan 100 jaar oud is.

In één geval heeft der werkgroep overwogen een formele bezwaarprocedure te starten. Het betreft het bouwen van een grote nieuwe landbouwschuur pal vóór een karakteristieke langhuisboerderij.

Normaal staan schuren naast of achter de boerderij waardoor het karakteristieke beeld behouden blijft.

Kaart uit 1617

Door een fout op het stadhuis is de vergunning verstrekt zonder dat de aanvraag is getoetst op welstandsaspecten zoals behoud van het beeld.

Nadere analyse leerde ons dat we deze zaak waarschijnlijk in eerste aanleg zouden winnen, maar bij hernieuwde behandeling van dezelfde aanvraag zouden verliezen. Wij hebben de zaak daarom verder laten rusten.

In samenwerking met werkgroep Woerden / Zegveld is diverse malen overleg gevoerd met het waterschap over infra-structurele werken aan of bij de oostelijk en westelijke Grechtkades

Dit overleg is zowel ter plekke op de kades als op kantoor van het waterschap gevoerd. De samenwerking met het waterschap wordt door ons als buitengewoon positief ervaren.

Op haar verzoek is de gemeente Woerden geadviseerd over de vormgeving van twee te vervangen bestaande loopbruggen (de z.g. 'koeienbruggen') over de Kamerikse wetering.

De werkgroep heeft deelgenomen aan twee studies:

- Een studie naar een methode waarmee een dialoog kan worden gevoerd over waardering van het landschap, de cultuurhistorie en de ecologie in het veenweidegebied. Oud-Kamerik diende als voorbeeldlocatie.
- Een studie naar mogelijke toepasbaarheid van gestuurde onderwaterdrains ('drukdrains') in de polders Teckop en Kockengen.

Voorafgaand aan de studie zijn de twee begeleiders van de studie van Wageningen UR door de werkgroep bijgepraat (inclusief excursie) over de ontstaansgeschiedenis van het gebied.

Open Monumenten Dag

Ook dit jaar heeft de werkgroep voor alle leerlingen van de bovenbouw van de basisscholen een rondleiding door het dorp verzorgd.

VARIA:

Beoordeling bouwaanvragen

Een aantal vergunningaanvragen voor bouw, verbouw of sloop aan objecten in ons werkgebied zijn ingezien en beoordeeld op aantasting van monumentale of cultuurhistorische waarden.

Vertegenwoordigingen

De voorzitter van de werkgroep vertegenwoordigt de stichting in de Woerdense gemeentelijke Commissie voor Ruimtelijke Kwaliteit en Erfgoed (gecombineerde welstands- en monumentencommissie) en was tot april 2016 bestuurslid van de stichting Stadsherstel Woerden. De werkgroep is tevens vertegenwoordigd in het Comité Open Monumentendag Woerden.

Advisering

Een aantal adviezen is uitgebracht aan eigenaren van monumentale panden en boerderijen in ons werkgebied. Dit geschiedt veelal in samenwerking met de gemeentelijke Commissie voor Ruimtelijke Kwaliteit en Erfgoed.

Dorpsgezicht Kamerik

WERKGROEP MONTFOORT - LINSCHOTEN

Bestuurlijk

De werkgroep Montfoort-Linschoten is in 2016 uitgebreid tot zes personen:

Peter Versloot – voorzitter
Gerard Rozendal
Anne de Goederen
Dennis de Goederen
Cees Ouwehand
Arie de Gelder (vanaf mei 2016)

De voorzitter is namens Stichting Hugo Kotestein afgevaardigd in de gemeentelijke monumentencommissie

Contactadres: Peter Versloot, Miep Giesstraat 6, 3417 CZ Montfoort, telefoon: 0348 474406.

Vergaderingen en overleg met instanties

De werkgroep heeft zesmaal voor regulier overleg vergaderd.

Met wethouder Lejeune van Ruimtelijke Ordening en Monumenten is één keer per 2 maanden overleg. De werkgroep waardeert deze overleggen zeer omdat het waardevol is over en weer actualiteiten en de visie erop uit te wisselen met respect voor ieders rol.

De belangrijkste besproken onderwerpen zijn: de plannen voor Steenfabrieksterrein IJsseloord, boerderij Cromwijk, het voortgaand verval van de stadsmuur, de situatie rondom de Kloostergang en Kloostertuin en de 350 jaar oude okkernotenbomen.

AKTIVITEITEN

Het jaar 2016 lijkt een overgangsjaar voor de werkgroep. Een aantal ruimtelijke ordening dossiers naderen de ontknoping.

Cultuurhistorische waarden- en beleidskaart

De werkgroep heeft de gemeente al eerder gevraagd een cultuurhistorische waarden- en beleidskaart te laten opstellen en heeft hierbij haar hulp aangeboden. Vanuit de gemeente

wordt aangegeven dat daar in 2016 geen capaciteit en budget voor beschikbaar was. Wethouder Lejeune heeft kenbaar gemaakt wel de meerwaarde ervan in te zien en geeft aan hier in 2017 mee aan de slag te gaan.

Gemeentelijk monumentenbeleid

De werkgroep heeft een adviserende rol bij de samenstelling van de lijst met kandidaat-panden voor de gemeentelijke monumentenlijst. In 2016 is het 25^e object aan deze lijst toegevoegd: het Mariakapelletje bij de Slotlaan

*Mariakapelletje nabij Slotlaan
nieuw gemeentelijk monument*

Op het gebied van monumentenbeleid geeft de gemeente toe dat er achterstand is.

De werkgroep heeft bij de gemeente aangedrongen een vervolg te geven aan de gemeentelijke monumentennota die geldig was tot en met 2015.

In 2016 is dat niet gelukt.

Feitelijk is een bredere erfgoedverordening nodig, welke ook een aantal aanpassingen in wet- en regelgeving meeneemt.

De werkgroep heeft de gemeente opnieuw verzocht hier in 2017 werk van te maken.

Jan Snel B.V./ Steenfabrieksterrein IJsseloord, Montfoort

Een groep van direct omwonenden heeft met de werkgroep en de Werkgroep Behoud Lopikerwaard in 2011 de handen ineen geslagen om een einde te maken aan een jarenlange impasse rond het IJsseloordterrein. Eerdere plannen van Jan Snel B.V. voor het

terrein kregen totaal geen steun en verzandden in eindeloze bezwaarprocedures. In 2012 hebben de omwonenden en de belangenorganisaties als “bewoners/ belangengroep IJsseloord” na een jaar van overleg een plan gemaakt voor dit vroegere steenfabrieksterrein. Dit plan is door alle partijen positief ontvangen, waarbij vooral het proces van de totstandkoming alom werd geprezen. In het plan krijgt Jan Snel B.V. één hectare uitbreidingsruimte (parkeerterrein) voor het bedrijf. In ruil daarvoor restaureert het bedrijf de monumentale gebouwen van steenfabriek IJsseloord en wordt vier hectare streekeigen natuur en landschap ontwikkeld. Begin 2013 sprak de provincie zich over dit voorstel uit en gaf aan dat de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie de uitvoering ervan niet in de weg zal staan. Als mogelijke nieuwe bestemming presenteert eigenaar Van Zandwijk vervolgens een crematorium. De werkgroep wordt na aanvankelijke scepsis gematigd positief over deze bestemming. Uiteindelijk blijkt geen overeenstemming te kunnen worden bereikt met de beoogde exploitant van het crematorium.

Steenovenshuur

In 2015 is een nieuw plan gepresenteerd. Dit omvatte de bouw van een manegehal en restauratie van de bazenwoning en steenovenshuur door buurman Van den Hadelkamp.

De werkgroep vindt de plannen op een aantal onderdelen niet in lijn met het door alle partijen onderschreven eindrapport uit 2012 en wil het niet ondersteunen. In de loop van 2015 en 2016 passeren verschillende scenario's de revue en belandt het plan wederom in een impasse. In december 2016 komt er echter een doorbraak en komt er een plan op tafel wat de goedkeuring van de bewoners- en belangengroep wel kan wegdragen. In het plan wordt de

bazenwoning gerestaureerd en krijgt de gerestaureerde steenovenshuur een bestemming als steenmuseum en showroom. Er komt extra bebouwing: een paardenstal in de vorm van een droogschuur buiten het zicht vanaf de weg. Ook wordt het omringende terrein heringericht met natuur en landschap in overleg met de Provincie. De werkgroep hecht veel belang aan het behoud van de laatste restanten van de steenindustrie aan het Utrechtse deel van de Hollandsche IJssel. De werkgroep hoopt dat deze doorbraak leidt tot een goedgekeurd plan en dat in 2017 begonnen kan worden met de restauratie.

Boerderij Liefhoven (Cromwijk), Linschoten

Dit markante boerderij-complex staat inmiddels al weer jaren leeg. Heel Linschoten is begaan met dit beeldbepalend object in hartje dorp.

Boerderij Liefhoven gaat zienderogen achteruit

Nadat geïnteresseerden diverse ingrijpende plannen laten doorsijpelen besluit de gemeente eerst een visie op het gebied vast te stellen. In de visie is unaniem door de raad vastgelegd dat er geen extra bebouwing mag plaatsvinden. Restauratie en herontwikkeling van het monumentale agrarisch complex moet met behoud van het karakter gebeuren.

Droogschuur van boerderij Liefhoven

Het is de sterke wens van de werkgroep dat de gebouwen worden gerestaureerd en een nieuwe bestemming krijgen met het behoud van het bijzondere karakter van het complex. De werkgroep betreurt het dat initiatiefnemers geen hoger tempo hanteren. De staat van de gebouwen verdient een snelle aanpak.

Monumentale okkernootbomen, Linschoten

In 2014 worden twee bijzonder oude okkernootbomen aan de Nieuwe Zandweg door ingrijpen van de werkgroep behouden. Door expertise op het gebied van monumentaal groen in de werkgroep en met financiële hulp van de Bomenstichting en de Gemeente lukte het de 350 jaar oude bomen voor kap te behoeden. Eén boom werd verankerd, zodat deze niet uit elkaar kon scheuren en op de boerderij kon vallen. De andere en tevens grootste notenboom is nader onderzocht vanwege een zwamaantasting.

*De laatste overgebleven
Okkernootboom*

Omwille van de relatief goede conditie, zichtbare houtaanwas en lage gevaarstelling zijn bij deze boom geen maatregelen getroffen, maar is ervoor gekozen de boom periodiek te controleren. Groot was ieders teleurstelling toen deze in 2015 toch sneuvelde in de zwaarste zomerstorm van de afgelopen 100 jaar. De eigenaar heeft vervolgens een vergunning gekregen voor de kap van de tweede notenboom. De werkgroep volgt in 2016 een bezwaarprocedure samen met de Bomenstichting en is daarbij in het gelijk gesteld. Het college heeft echter besloten het advies niet over te nemen. De werkgroep heeft besloten het beroep niet te vervolgen. In januari 2017 is de boom omgezaagd.

Kloostergang en Kloostertuin bij Commanderije, Montfoort

De Kloostertuin achter de Commanderije en Kloostergang heeft in het bestemmingsplan binnenstad de bestemming Tuin met Cultuurhistorische Waarde (Tuin CW). In de praktijk is daar echter niet veel van te zien. In

2016 is de in de tuin zonder vergunning geplaatste grote nieuwe trap voor de toegang tot de bovenverdieping van de Rabobank verdwenen. Er is een inpandige trap en lift gemaakt. De werkgroep is blij met dit resultaat. De aan de Kloostertuin grenzende historische Kloostergang is al jaren met een **zeildoek** dichtgemaakt t.b.v. horeca-activiteiten. Het monumentale karakter van de historische Kloostergang komt daardoor niet tot zijn recht.

De werkgroep heeft de gemeente gevraagd hierop te handhaven. Het zeil is in de loop van 2016 gelukkig verdwenen, maar de bevestigingsconstructie aan de Kloostergang is nog niet verwijderd. De werkgroep pleit voor een integrale oplossing voor deze omgeving door Kloostergang en Kloostertuin weer met elkaar te verbinden. Het zou ook mooi zijn om de tuin weer geheel of gedeeltelijke voor publiek open te stellen. Daarover zijn partijen Gemeente-HHG-Rabobank-huurder Commanderije-Stichting Hugo Kotestein het al eerder eens geworden. De gemeente heeft de werkgroep uitgenodigd mee te denken met de huurder over het dichtmaken van de Kloostergang d.m.v. een serre.

De werkgroep ziet de meerwaarde van het optisch verbinden van de Kloostergang en de Kloostertuin. Het is van belang dat de serre een maximaal zicht op de kloostergang waarborgt, waarbij de draagconstructie van de glazen panelen van de serre zo iel mogelijk dient te worden uitgevoerd. Daarnaast moet bouwfysisch onderzoek uitwijzen dat het gebouw geen schade ondervindt van het dichtmaken. Onder deze voorwaarden is de werkgroep bereid het plan te steunen. De werkgroep heeft aangegeven op dat punt de mening van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE) te volgen.

De monumentencommissie en de RCE hebben vooralsnog negatieve adviezen uitgebracht. Er blijft een dringende wens bij alle partijen om tot een oplossing te komen. Overleg zal in 2017 worden voortgezet.

Stadsmuur, Montfoort

Gelukkig is einde 2016 een begin gemaakt met het stoppen van het verval van de stadsmuur. Het poortje aan de Zevenhuisstraat, eigendom van de gemeente is gerestaureerd. De gemeente geeft hierbij het goede voorbeeld. Grote stukken van de stadsmuur, deels Rijksmonument en deels gemeentelijk monument, vertonen scheuren en er is sprake van loszittende stenen. De werkgroep heeft de gemeente wederom gewezen op de slechte staat van de stadsmuur en verzocht de regie te

Scheuren in de stadsmuur

nemen door eigenaren bij elkaar te roepen en een plan te maken om het verval te stoppen. Het gedeelte bij de molen is er het slechtst aan toe. De stadsmuur is immers een **historisch visitekaartje** voor Montfoort.

Heeswijk 120, Montfoort

Eind 2015 heeft de gemeenteraad ingestemd met een *verklaring van geen bedenkingen* bij

het principeverzoek voor de vestiging van een agrarisch loonbedrijf met houtsnipper-verwerking.

De werkgroep heeft moeite met deze industrieel aandoende ontwikkeling op dit perceel. Dit betreft vooral de grote betonnen bak voor houtsnipperopslag. Volgens de werkgroep past grootschalige opslag van houtsnippers niet binnen de functie van agrarisch loonbedrijf. In het aangenomen principeverzoek wordt gesteld dat een positief advies van partners nodig is. Einde 2016 is een omgevingsvergunning ingediend.

De werkgroep heeft een zienswijze ingediend. De werkgroep staat sympathiek tegenover de activiteit, maar vindt de gekozen locatie ongeschikt.

MEDIA-UITINGEN

De werkgroep heeft haar mening over en activiteiten bij verschillende lokale actualiteiten op het gebied van ruimtelijke ordening en cultuurhistorie diverse keren in het AD Groene Hart, Zenderstreeknieuws, IJsselbode en via Radio Stad Montfoort kenbaar kunnen maken.

De Kloostergang in Montfoort

WERKGROEP OUDEWATER

Bestuurlijk

De werkgroep bestaat uit;

Jan van 't Riet, voorzitter
Jacques Zanen
Luuk Eijkelenstam
Marc Croes (namens de Geschiedkundige Vereniging)

Contact adres:

J.B. van 't Riet, Kromme haven 3,
3421 BK Oudewater
Tel 0348 562007
e-mail j.vant.riet@hetnet.nl

Doelstelling

De doelstelling van de werkgroep Oudewater is onveranderd n.l. het behoud en versterking van de (historisch-) ruimtelijke kwaliteit van de binnenstad en buitengebieden van Oudewater.

Om dit te realiseren heeft de werkgroep regelmatig overleg met de gemeentelijke monumenten ambtenaar en jaarlijks met de wethouder, waarbij nieuwe ontwikkelingen besproken worden.

Daarnaast is Stichting Hugo Kotestein aanwezig bij de zittingen van de commissie Ruimtelijke Kwaliteit waar de ingediende bouwplannen besproken worden en van advies voorzien, zodat bij de definitieve aanvraag problemen voorkomen worden. Door zo nu en dan de vinger op de zere plek te leggen wordt Stichting Hugo Kotestein ook wel 'het geweten van Oudewater' genoemd. Dit gebeurt door het uitgeven van publicaties en indien nodig, door bezwaar aan te tekenen of het zoeken van publiciteit.

Op deze wijze probeert de werkgroep bij de politiek, de gemeente en de bevolking een draagvlak te vinden voor de doelstellingen van de stichting.

Rondleiding in de Oude Touwfabriek

Naast deze activiteiten wordt er in de regio jaarlijks een oorkonde uitgereikt aan de initiatiefnemer van een project dat een grote bijdrage levert aan het behoud van het cultureel erfgoed. Dit jaar werd de 'Oude Touwfabriek' in Oudewater voor de oorkonde uitgekozen, waarvan eerder in dit blad een uitvoerig verslag.

Erfgoed in het bestemmingsplan

Met ingang van 1 januari 2012 zijn de gemeenten op basis van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) verplicht om in bestemmingsplannen aan te geven hoe met de cultuurhistorische waarden om te gaan.

Sinds deze nieuwe wetgeving is het verplicht om in de toelichting van een bestemmingsplan een beschrijving op te nemen van de manier waarop met de in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden rekening wordt gehouden. Deze waarden dienen op een cultuurhistorische waardenkaart te worden opgenomen, vastgelegd en vertaald in een paraplu bestemmingsplan.

Omdat bij nieuwe ontwikkelingen, in de binnenstad of buitengebieden, het belangrijk is te weten welke cultuurhistorische elementen we willen behouden, heeft Stichting Hugo Kotestein er bij de gemeente op aangedrongen dit (Bro) besluit uit te voeren en in werking te stellen. Op 5 juli 2016 hebben de colleges van B & W van Woerden en Oudewater een 'Projectplan cultuurhistorische waardenkaart Oudewater en Woerden' opgesteld. Dit plan wordt uitgevoerd door Advies Bureau voor Landschap en Cultuurhistorie.

De werkgroep Oudewater van Stichting Hugo Kotestein is gevraagd haar medewerking te verlenen bij het inventariseren en waarden van het cultureel erfgoed in de gemeente Oudewater en in de buitengebieden. Hiermee is in het najaar van 2016 een start gemaakt. De inventarisatie cultuurhistorische waarden richt zich o.a. op beschrijving van de afzonderlijke aanwezige cultuurhistorische waardevolle elementen en de onderlinge samenhang, met in ieder geval de onderdelen cultuurlandschap, historische stedenbouw en bouwkundige waarden (monumenten en karakteristieke panden). Maar ook civieltechnische werken en cultuurhistorische objecten dienen te worden meegenomen.

Bij dit alles denken we aan: gebouwen en objecten, stedenbouwkundige structuren, historisch geografische structuren, beeldbepalende boerderijen, oude gemalen en toebehoren, restanten van de waterlinie,

vroegere vestingwerken, begraafplaatsen, bouwwerken geen gebouw zijnde en de inbreng van de geschiedenis van Oudewater. Nadat de selectie gemaakt is zal een waardering plaats vinden waarbij gelet wordt op de gaafheid, het cultuurhistorische belang in het algemeen en het lokaal belang in het bijzonder. De uitgangspunten zullen vertaald worden in een cultuurhistorische waardenkaart die de input vormt voor een paraplu bestemmingsplan.

Het opstellen van dit paraplu bestemmingsplan is een vervolg op het gehele project en Stichting Hugo Kotestein gaat er dan ook vanuit dat de gemeente Oudewater dit onderdeel na het beëindigen van het project vanzelfsprekend zal uitvoeren en als criteria zal gebruiken bij nieuwe ontwikkelingen in de binnenstad en de buitengebieden. Maatwerk, kwaliteit en flexibiliteit zullen deze ontwikkelingen ondersteunen. Men hoopt het gehele project begin augustus 2017 te kunnen afronden.

Het gemeentelijke Monumenten Inventarisatie Project (MIP)

In de jaren 1997-1999 is er een lijst van karakteristieke panden opgesteld waaruit o.a. de monumentenlijst tot stand is gekomen. De werkgroep Oudewater heeft deze MIP lijst, met veel karakteristieke panden, in 2016 geactualiseerd zodat de latere verbouwingen zijn opgenomen en de gesloopte panden van de lijst zijn gehaald. Op de lijst bevinden zich veel panden met een hoge cultuurhistorische waarde die bescherming nodig hebben. Het is de bedoeling dat de geactualiseerde MIP in 2017 op de cultuurhistorische waardenkaart zal worden opgenomen.

De nieuwe wet onderhoudsplicht monumenten

Volgens de nieuwe wet onderhoud van monumenten is de mogelijkheid geopend dat de gemeente handhavend kan optreden bij sterke verwaarlozing van monumenten. Dit is een prachtig handvat voor de gemeente om met de eigenaren van verwaarloosde monumenten in gesprek te gaan om ze op hun verantwoordelijkheid te wijzen. De subsidie-verordening is helaas afgeschaft maar de gemeente kan gezamenlijk met de eigenaar onderzoeken hoe men met minimale financiële middelen en/of andere tegemoetkomingen het onderhoud kan stimuleren.

Grote ruimtelijke projecten

Juli 2016 is door de stedenbouwkundige van SVP het concept structuurvisie en

beeldkwaliteit met betrekking tot de ontwikkellocaties St. Janstraat /Wijngaardstraat gelanceerd. Tijdens de presentatie werden er drie bebouwingsvarianten aangegeven waaruit een keuze gemaakt zou kunnen worden die later verder uitgewerkt zal worden.

Locatie Wijngaardstraat waar 22 tot 25 appartementen zijn gepland met 3 tot 4 bouwlagen

In september 2016 werd het concept in de vergadering 'Forum ruimte' in aanwezigheid van de nieuwe wethouder besproken. Later bij een gesprek op 28 november met de wethouder, de ambtenaar ruimtelijke ontwikkeling heeft de werkgroep Oudewater haar standpunten naar voren gebracht. De stedenbouwkundige is uitgegaan van drie modellen die gebaseerd zijn op een maximale hoeveelheid te bouwen woningen (veel volume met 3 tot 4 bouwlagen). Niet de ruimtelijke kwaliteit maar het financiële aspect speelt hierbij de belangrijkste rol. Deze plannen zijn volledig in strijd met de bepalingen t.a.v. het beschermd stadsgezicht.

Wij pleiten er dan ook voor de volgende punten bij de procedure in de overwegingen mee te nemen:

- een serieus onderzoek naar een betere locatie (zoals de parkeerplaats naast het stadskantoor of elders eventueel buiten de rode contouren)
- een alternatief plan waarbij de stedenbouwkundige meerdere ontwerpen maakt waarin het financieel belang ondergeschikt is aan cultuurhistorisch belang
- het toetsen van meerdere modellen met diverse doelstellingen
- het serieus betrekken en horen van diverse adviseurs van diverse instanties zoals Mooisticht (zie bespreking welstandcommissie 8 juni 2016), Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (zie advies 23 juli 2009), de omwonenden, Provincie Utrecht en Stichting Hugo Kotestein (zie advies 12 juli 2010).

Het is nog nooit vertoond dat open ruimtes binnen het beschermd stadsgezicht van Oudewater op deze wijze ingevuld werden. We hopen dan ook dat het college al deze adviezen niet naast zich neer zal leggen, maar nog eens in overleg zal gaan met de diverse partijen.

Locatie Bolwerk waar 30 appartementen zijn gepland met 4 tot 5 bouwlagen. Veel volume binnen het beschermd stadsgezicht.

Behoud en onderhoud van cultuur-historische gebouwen en/of objecten.

Boerderij Papekopperstraatweg 64/66

Deze authentieke boerderij staat er verwaarloosd bij. In het nieuwe bestemmingsplan krijgt de boerderij een bedrijfswoning vergunning waarna hopelijk een restauratie zal plaats vinden.

Lange Burchwal 61

Een beeldbepalend gebouw met een hoge cultuurhistorische waarde. Het pand staat op de cultuurhistorische waardenkaart. Belofte van de eigenaar dat het pand gerestaureerd zal worden moeten nog waar gemaakt worden. We hopen dat de gemeente ook deze eigenaar op zijn verantwoordelijkheid blijft wijzen zodat het pand voor het nageslacht behouden blijft.

Riviertje de Linschoten en de oevers

Het is al weer meer dan een jaar geleden dat de werkgroepen Montfoort en Oudewater een brief hebben geschreven aan de gemeenten Montfoort, Oudewater en het Hoogheemraadschap met een pleidooi de beschoeiing, het wegdek te herstellen en de bomen te onderhouden. We moeten echter constateren dat aan dit groot achterstallig onderhoud nog steeds niets gedaan is.

Zoals al eerder gezegd staat de verantwoordelijkheid voor het behoud van het monumentale karakter van dit landelijk gebied kennelijk niet hoog op de agenda.

Het synagoge poortje

In de Korte Havenstraat 22 stond vroeger een kleine huissynagoge. Deze synagoge is reeds lang verdwenen. De enige tastbare herinnering is een poortje (kozijn) die bij de ingang van de synagoge stond. De huidige eigenaar van het pand Korte Havenstraat 22 heeft het poortje ter beschikking van de werkgroep Oudewater gesteld, mits het poortje een goede bestemming krijgt in een openbare ruimte in Oudewater zodat iedereen hiervan kennis kan nemen. Deze goede bestemming menen we gevonden te hebben in de Grote Kerk of St. Michaels kerk in Oudewater. Hier zal het poortje in februari 2017 worden geplaatst met daarbij de geschiedenis van de huissynagoge en de namen van de families die in de diverse concentratiekampen zijn omgekomen.

De Romeijnbrug

Deze oude brug die vanwege de slechte staat afgesloten is voor het verkeer, zal in 2017 hersteld worden.

Romeijnbrug

De werkgroep Oudewater heeft er altijd voor gepleit dat de brug de oude vorm van een boogbrug terug zal krijgen. In 2016 heeft de raad, tot onze grote vreugde, besloten dat de brug zal worden vernieuwd waarbij de oude vorm van een boogbrug in het stadsbeeld terug zal keren.

Achterstallig onderhoud van diverse Rijks- en Gemeentemonumenten

Reeds vele jaren heeft de werkgroep de gemeente Oudewater schriftelijk aandacht gevraagd voor het achterstallig onderhoud van monumenten in de gemeente. Hierbij denken we aan

**het oude postkantoor,
de koepel Van Aelst,
de ruïne Huis te Vliet.
de oude openbare school**

Het rijksmonument het 'oude postkantoor' verkeert nog steeds in een zeer vervallen staat. De eigenaar zet de gemeente op een onacceptabele manier onder druk om een aanbouw aan de achterzijde te accepteren. Deze aanbouw is in strijd met het beschermd stadsgezicht waarin duidelijke regels zijn omtrent het aanzicht vanaf de Donkere Gaard. De beschermde kastanjeboom in de achtertuin, die in eerste instantie weer op de bomenlijst geplaatst was, is in het afgelopen jaar na een ingediend bezwaar weer van de lijst gehaald, waarna een groot gedeelte is gekapt. Wij rekenen er op dat de eigenaar van het oude postkantoor gaat inzien dat een verbouw / restauratie de enige optie is om het gebouw te behouden.

*Theekoepel met de kelder
van IJsselsteentjes*

Tot onze grote vreugde is dit jaar begonnen met de restauratie van de theekoepel. De oude koepel zal met grote deskundigheid gerestaureerd worden.

Bij het uitgraven van de fundamenteën kwam een grote kelder van gemetselde ijsselsteentjes tevoorschijn

Het rijksmonument 'ruïne Huis te Vliet' verkeert in zeer slechte staat. Wij hopen dat de gemeente, de eigenaar en de provincie hun verantwoordelijkheid inzien dat de restanten worden geconserveerd.

De partijen doen er goed aan om samen een oplossing te vinden om de financiering en conservering spoedig te doen plaats vinden.

Voor de 'oude openbare school' is inmiddels een plan voor de restauratie ingediend. In de winter 2016-2017 wordt de eerste aanzet van de restauratie gerealiseerd

VARIA

Schade door zwaar verkeer in de binnenstad en de buitengebieden

Zwaar verkeer in de binnenstad en de buitengebied veroorzaakt veel schade aan de monumenten en de wegen.

Strengere regels en een snelheidsbeperking met een betere handhaving kunnen onnodige schades voorkomen.

Samenwerkingsverband Oudewater met de gemeente Woerden.

Onderzoek heeft uitgewezen dat de samenwerking tussen de twee gemeentes goed verloopt.

Toch blijft er het gevoel dat de afstand tussen de gemeente en de bevolking groter is geworden.

Contacten lopen vaak over meerdere schijven, de betrokkenheid is niet optimaal waardoor het vertrouwen vermindert. We hopen dat ook dit gevoel in de komende periode zal verdwijnen.

Bezoek aan de binnenplaats van de oude touwfabriek
waar nu 11 woningen zijn gebouwd

WERKGROEP WOERDEN

Bestuurlijk

De werkgroep bestaat uit:

Gert Boelhouwer
Piet Brak (voorzitter)
Frank van Buren
Jan Willem Burggraaff
Luc van Dam
Anne de Goederen
Erik Gol
Ed van Keimpema
Marcel Koopmans
Ernst Meijer
Magdaleen Mulder
Lucienne Thomasse
Wim van Tuijl

Contactadres: Piet Brak, Hoofdweg 92,
3474 JH Zegveld,
telefoon 0348 691268,
email p.brak@planet.nl.

Doelstelling

De werkgroep behartigt de belangen op het gebied van monumenten en cultureel erfgoed van de plaatsen Woerden en Zegveld en het omringende landelijk gebied. Woerden is van origine vestingstad en marktplaats. Van oudsher geeft dit een sterke relatie tussen de stedelijke kern, die in 1372 stadsrechten kreeg, en het omringende platteland, waar het boerenbedrijf en de baksteenfabricage eeuwenlang de belangrijkste middelen van bestaan waren. De elementen van dit verleden zijn nog alom aanwezig. Als werkgroep willen we die elementen bewaren en waar het kan zichtbaarder maken. We proberen dit te realiseren door advies, overleg, publicaties en - indien nodig - door bezwaar te maken.

Activiteiten

In 2016 hielden we als werkgroep vijf vergaderingen. Daarnaast werden onderwerpen in kleinere groepen besproken. Gebruikelijk is dat tweemaal per jaar een overleg plaatsvindt met de wethouder die monumentenbeleid in portefeuille heeft. Dit overleg heeft in 2016 plaatsgevonden met wethouder T. de Weger. In juli bezocht de werkgroep de molen De Windhond. Werkgroep lid Ernst Meijer leidde ons rond. We hebben de molen tot in de verste uithoeken kunnen bekijken.

Projecten

Defensie-eiland

Van het militaire complex dat hier ruim 125 jaar gevestigd was, is weinig meer over. Op deze locatie worden grondgebonden woningen en een drietal woontorens gebouwd; de bebouwing op het noordelijk deel is gereed.

Van de oorspronkelijke bebouwing worden alleen de Wasserij (is gemeentelijk monument), de schoorsteen en gebouw B en C ingepast in de nieuwbouw. De overige bebouwing is inmiddels gesloopt.

Aan gebouw B en C wordt al een groot aantal jaren geen onderhoud meer gedaan. De bouwkundige toestand gaat hierdoor hard achteruit. Stichting Hugo Kotestein heeft al diverse keren bij de gemeente gepleit om maatregelen om beide gebouwen voor verder verval te behoeden. Tot nu toe zonder resultaat.

In 2012 is het bestemmingsplan voor het Defensie-eiland vastgesteld. Hierin zijn bouwhoogten en aantal wooneenheden vastgelegd.

Huidige staat van gebouw C

Ontwikkelaar Blauwhoed heeft in 2016 een plan gelanceerd om gebouw B en C met één bouwlaag te verhogen. Na protest van de omwonenden is dit plan teruggedenomen. Een andere voorgestelde wijziging op het bestemmingsplan is de vormgeving van het woongebouw op de zuidwestelijke punt van het eiland. Voor deze wijziging is een bestemmingsplanprocedure opgestart.

Stichting Hugo Kotestein heeft in 2011 zes objecten, die bij jubilea van het militaire bedrijf (het 'Centraal Magazijn') tussen 1873 en 1973 zijn onthuld, gelokaliseerd en hier een boekje over uitgebracht. Drie objecten zijn inmiddels veilig gesteld. Het is de bedoeling deze straks een plek te geven op het eiland. Twee objecten waren meeverhuisd met Defensieonderdelen en zijn inmiddels weer terug in Woerden. Het glas-in-loodraam is altijd in Woerden gebleven,

het ligt in opslag. De andere drie kunstwerken zijn bij het slopen en bouwrijp maken vermoedelijk verloren gegaan.

Tekening van het ketelhuis

Inwoners van Woerden hebben in 2016 in de media een discussie gevoerd over de bestemming van de Wasserij. In de oorspronkelijke opzet zou de Wasserij een culturele ontmoetingsplek worden. Nu het herstelplan voor de Wasserij steeds vastere vorm krijgt, blijkt dit gebouw een horecafunctie te krijgen. Op de verdieping wordt een aantal woningen gerealiseerd. Een culturele bestemming lijkt ver weg. Dit is jammer, met enige aanpassing of toevoeging van een verdwenen bouwdeel (het ketelhuis uit 1916) aan de noordzijde zou de Wasserij als gebouw enorm aan karakter winnen en de herinnering aan het militair-industriële complex van weleer levend houden.

Exercitieveld

Over de toekomst van het Exercitieveld wordt al jaren gepraat. Volgens de eerste plannen van de gemeente zou de huidige beplanting in zijn geheel moeten wijken omdat de kastanjabomen ziek zijn. Er zijn toen keuzevoorstellen gemaakt voor een nieuwe inrichting van het veld. Er loopt een onderzoek naar een methode om de kastanjabloedingsziekte tot staan te brengen. De uitkomsten van dit onderzoek zijn er nog niet. De gemeente heeft aangegeven graag gebruik te maken van deze behandelmethode, zodat er zoveel mogelijk bomen behouden kunnen blijven. Hoe de planvorming verder gaat is niet duidelijk. Stichting Hugo Kotestein heeft in 2016 opnieuw naar voren gebracht dat een andere inrichting van het veld achterwege zou moeten blijven. Vele (grote) gebruikers van het veld vinden dat

De bomen van het exercitieveld

ook. Ook moeten zoveel als mogelijk is de bestaande bomenrijen gespaard worden, immers de bomen bepalen het unieke karakter van dit veld.

Het Exercitieveld is een gemeentelijk monument. Het is onderdeel van de ring van verdedigingswerken rond de stad Woerden. Alle plannen dienen aan de monumentenstatus getoetst te worden. In de presentaties tot nu toe lijkt de monumentenstatus soms te worden vergeten.

Singeloevers

In november 2014 is door het College van B en W het Singelplan Woerden vastgesteld. Bij projecten rond de Singel is het Singelplan leidraad.

In 2015 en 2016 zijn de beschoeiingen in het zuidelijk en westelijk deel vervangen. Voor 2017 staat vervanging van de beschoeiingen in het noordoostelijk deel op de rol.

De gemeente wil bij de Hoge Wal en Torenwal de historie van de vestingwerken meer zichtbaarder maken.

Er is een plan om onderlangs de wallen bij de twee begraafplaatsen een wandelpad te maken, de paden moeten herinneren aan de vroegere escarpes uit de tijd dat Woerden een vesting was.

De werkgroep Woerden zet daar vraagtekens bij. Het terugbrengen van de twee escarpes doet nogal gekunsteld aan en zal in ieder geval het huidige romantische beeld met de overhangende bomen teniet doen.

Het idee voor een brug vanaf het Exercitieveld over de buitengracht naar Landgoed Bredius wijst Stichting Hugo Kotestein af.

*brug op de kop van de
Jaap Bijzerwetering*

Woerden heeft een tamelijk gave vestingstructuur behouden omdat het beeld van de buitengracht nog zo compleet is. Een nieuwe brug over de buitengracht op korte afstand van een reeds bestaande brug zal dat beeld verstoren.

De werkgroep pleit voor het behoud van de oude landhoofden en de brug op de kop van de Jaap Bijzerwetering. Deze oversteek was ooit de toegang voor alle verkeer naar de Singel.

Brediuspark

Stichting Landgoed Bredius - in 2014 opgericht - heeft het onderhoud en de verdere ontwikkeling van het landgoed overgenomen van de gemeente. Het Brediuspark is van grote natuurlijke, cultuurhistorische en recreatieve waarde voor de Woerdense gemeenschap.

In 2015 heeft de gemeente Woerden de in 2008 afgebrande hofstede Batestein (ook bekend als de Brediusboerderij) aangekocht. Inmiddels is de Stichting Hofstede Batestein opgericht die door fondsenwerving geld bijeen hoopt te krijgen voor restauratie van de boerderij.

Hofstede Batestein

De monumentale boerderij is een belangrijk onderdeel van het landgoed. Het is de

bedoeling dat de boerderij na de restauratie een publieke functie krijgt.

Stichting Hofstede Batestein zoekt een ondernemer die het boerderijcomplex gaat exploiteren.

Een projectgroep, gevormd door vertegenwoordigers van de Stichting Landgoed Bredius, de Stichting Hofstede Batestein en diverse Woerdense belangengroepen op het terrein van natuur en cultureel erfgoed - waaronder Stichting Hugo Kotestein - is bezig een plan te maken voor een nieuwe inrichting van het Centrumgebied, dit is het gebied tussen de hofstede en de Van Kempensingel.

Welstandsbeleid

In 2013 is de gemeente een andere weg ingeslagen voor het welstandsbeleid. In het grootste deel van de gemeente is geen welstandsadvies meer nodig. Het welstandsadvies is wel verplicht in de binnenstad van Woerden en in de cultuurhistorische waardevolle bebouwingslinten in de rest van de gemeente. Na drie jaar zal het nieuwe beleid worden geëvalueerd.

Als werkgroep volgen we nu de aanvragen voor omgevingsvergunningen in gebieden die naar de mening van Stichting Hugo Kotestein niet welstandsvrij hadden moeten worden. Grofweg zijn dit wijken en straten die tussen 1920 en 1970 zijn ontstaan. Als in die gebieden door wijzigingen of verbouwingen karakteristieke architectuur verloren gaat willen wij dit bij de evaluatie inbrengen.

Monumentenbudget/actualisatie van bestemmingsplannen

Voor een goede uitvoering van het monumentenbeleid is meer geld nodig, onder meer voor het uitbreiden van de gemeentelijke monumentenlijst. Het is jammer dat nu al jarenlang de uitbreiding van de monumentenlijst vooruit geschoven wordt.

Ook in 2016 zijn op dit beleidsterrein geen stappen gezet. Wel wordt tegenwoordig het instrument gehanteerd om bij het herzien van bestemmingsplannen een lijst van karakteristieke panden op te nemen.

Het geeft een zekere mate van bescherming aan beeldbepalende gebouwen, alhoewel de status van gemeentelijk monument veel meer bescherming biedt.

Werkzaamheden bij de Grecht

Het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden heeft in 2013 op een perceel weiland langs de Grecht onder Zegveld een natte waterberging aangelegd.

Stichting Hugo Kotestein heeft vanaf het begin over dit plan overleg gevoerd met het waterschap.

Werken aan de Grecht

Het landschap ter weerszijden van de Grecht is cultuurhistorisch en archeologisch zeer interessant. Het is dan ook zaak om bij zulke ontwikkelingen zorgvuldig te werk te gaan. Voorafgaand aan de aanleg van de nes is een verkennend archeologisch onderzoek uitgevoerd. Dit heeft een aantal vondsten opgeleverd die duiden op bewoning aan de Grecht tijdens het begin van de ontginningen die ten noorden van Woerden in de 11de eeuw zijn begonnen.

In juni 2014 heeft het Hoogheemraadschap vergunning gevraagd voor de aanleg van een tijdelijk baggerdepot aan de Zegveldse kant van de Grecht op enige afstand van de nieuwe nes. Het onderwerp archeologie werd niet genoemd in de ontwerpvergunning, terwijl gezien de vondsten bij de nieuwe nes nu elk perceel in de nabijheid van de Grecht archeologisch interessant is.

De werkgroep heeft een zienswijze ingediend waarin onder meer werd gewezen op het belang van archeologische verkenningen in het terrein. In de definitieve vergunning van de gemeente Woerden heeft de archeologie en de cultuurhistorie toch maar summier aandacht gekregen. Door het Hoogheemraadschap is aan Stichting Hugo Kotestein toegezegd dat twee scheisloten, die voor aanleg van het baggerdepot tijdelijk zijn gedempt, weer worden open gegraven.

In 2016 heeft het Hoogheemraadschap een nieuw plan gepresenteerd.

Aan de westzijde van de Grecht ter hoogte van de oude dorpskern van Zegveld moet een droge waterberging komen, een gebied met een kade er omheen dat bij extreme neerslag onder water gezet kan worden. Dit wordt een behoorlijke ingreep in het cultuurlandschap. Op de beoogde plek sluit de verkavelingstructuur aan op de structuur van de polder Kamerik-Mijzijde.

Meer dan 500 jaar geleden is door het graven van de Grecht hier een deel van de polder Kamerik-Mijzijde afgesneden, tot op heden is dat nog goed in het landschap te zien. Er moet voor worden gewaakt dat door de aanleg van de waterberging de historische situatie onherkenbaar wordt. Ook op deze plaats zijn archeologische waarden in het geding. In april en september van het afgelopen jaar heeft de werkgroep excursies georganiseerd naar het gebied voor functionarissen van het Hoogheemraadschap en de gemeente Woerden. Er is uitleg gegeven over het ontstaan van het landschap en de aanwezige cultuurhistorische waarden.

Bouwblok Prinsenlaan

Voor het binnenterrein gelegen tussen de bebouwing van de Singel/Prinsenlaan/1ste Honthorststraat/Rijnkade is een plan ontwikkeld voor het bouwen van 24 nieuwe woningen. Hier staat nu bedrijfsbebouwing die vermoedelijk uit de jaren veertig/vijftig van de vorige eeuw stamt. Het bedrijfsterrein ligt ingeklemd in een karakteristieke woonwijk uit de jaren twintig/dertig van die eeuw. Wonen en werken lag toen dicht bij elkaar.

Dit gebied heette vroeger de Steenkuilen, een naam die herinnert aan de steen- en pannenkakkersgeschiedenis van Woerden die al begint in de 14de eeuw.

Prinsenlaan

De werkgroep pleit ervoor dat nieuwbouw in harmonie is met de oude wijk die er omheen ligt. Verder dient er vooraf een intensieve

archeologische verkenning te worden uitgevoerd. Ooit liep er door dit gebied een merkwaardig kronkelend water. De naam Weteringstraat herinnert eraan. Op de kadastrale kaart uit 1832 is de waterloop goed te zien.

Klankbordgroep begraafplaatsen

De gemeente doet een onderzoek naar de staat van onderhoud en het mogelijk herstel van de gemeentelijke begraafplaatsen. Voor de kern Woerden gaat het om de begraafplaatsen aan de Hoge Wal en de Meeuwenlaan. Ook de Joodse begraafplaats in het Westdampark en de particuliere begraafplaats in de De Brauwstraat worden in het onderzoek meegenomen.

Begraafplaats Brauwstraat

De gemeente heeft een klankbordgroep begraafplaatsen ingesteld. Hiervoor is Stichting Hugo Kotestein naast een aantal andere belangenorganisaties uitgenodigd eraan deel te nemen.

Ernst Meijer vertegenwoordigt de werkgroep Woerden in de klankbordgroep. Bij deze oudere begraafplaatsen is het behoud van cultuurhistorische waarden één van de onderzoekspunten.

OBJECTEN

Kasteel

In 2014 is uitgebreid restauratiewerk verricht aan de muren van het Kasteel. Helaas is deze restauratie veel te rigoureus uitgevoerd. Vrijwel alle oude baksteen en natuursteen in een strook ter hoogte van de waterlijn is weggebroken en vervangen door nieuwe baksteen. De werkgroep heeft hierover toen een brief gestuurd naar het bestuur van Stichting Kasteel. Dit heeft geleid tot de toezegging van het bestuur dat de restauratie van de westelijke muur zorgvuldiger zou worden uitgevoerd.

Gerestaureerde muren van het Kasteel

Vervolgens is in nauw overleg met de gemeente voor de westelijke muur een nieuw restauratieplan opgesteld. Deze restauratie is in 2016 gerealiseerd, waarbij zoveel mogelijk historische materialen zijn blijven zitten. Het resultaat ziet er goed uit.

Gildepoortje

De gemeente heeft lang gezocht naar een geschikte plek voor het Gildepoortje stammend uit de 16de eeuw. Stichting Hugo Kotestein heeft meegedacht en veel plekken bekeken waar het poortje zou kunnen komen. In de binnenstad zijn veel stegen, het Gildepoortje zou de toegangspoort tot één van deze stegen kunnen zijn. Maar steeds was er iets waarom dat niet kon. Er bleef nog één plek over: tussen Museum en Mariaschool. In een tekening heeft de werkgroep deze optie uitgewerkt en aan de gemeente gezonden. In november 2015 heeft

de gemeente de definitieve plek voor het Gildepoortje aangewezen: het poortje komt tussen Museum en Mariaschool. Over de situering en het ontwerp heeft de gemeente het afgelopen jaar gesprekken gevoerd met de diverse belanghebbenden. Inmiddels is het vergunningen traject opgestart. Plaatsing wordt in de loop van 2017 verwacht.

Rietveld 25/25a

In 2008 is de Stichting Stadsherstel Woerden opgericht. Het doel van de Stichting is het restaureren van cultuurhistorisch waardevolle en monumentale gebouwen in de gemeente Woerden. De Stichting Stadsherstel probeert panden te kopen en na restauratie weer te verkopen.

In oktober 2015 heeft Stichting Stadsherstel de voormalige burgemeesterswoning Rietveld 25/25a gekocht van de gemeente Woerden. De gemeente is in 1964 eigenaar geworden van deze woning toen bij een gemeentelijke

herindeling delen van de voormalige gemeenten Rietveld en Barwoutswaarder bij de gemeente Woerden werden gevoegd.

Rietveld 25 / 25a

Het pand was in 1947 door de toenmalige gemeenten gekocht als ambtswoning voor de burgemeester. Van 1948 tot 1952 woonde burgemeester H.H.C. Vos in deze woning. Sinds die tijd wordt het huis aangeduid als burgemeesterswoning. Het pand is in 2015 aangewezen als gemeentelijk monument. Het huis is gebouwd in 1852, bouwkundig is het in een slechte staat. Aan de oostkant stond voorheen een serre, vanwege bouwvalligheid is deze in 2007 afgebroken.

Bij de restauratie wordt de serre herbouwd. Al met al wordt de restauratie een pittige klus. Op 20 september was er een 'open' dag, veel vroegere bewoners zijn die dag een kijkje wezen nemen.

Kort daarna is de restauratie begonnen. Het pand is grondig uitgepeld, veel vertimmeringen uit de laatste 50 jaar zijn weggehaald. Daarna is er binnen geheid en een dragende vloer gestort. De restauratie verloopt voorspoedig. Oplevering van de gerestaureerde woning wordt verwacht medio 2017. Het pand is inmiddels verkocht.

Rietveld 13

Het pand Rietveld 13 is een sterk verwaarloosd gemeentelijk monument. In het najaar van 2016 is dit pand verkocht. Hopelijk komt de nieuwe eigenaar spoedig met een gedegen restauratieplan.

In de verkoopaanbieding had de makelaar opgenomen dat bij een slechte bouwkundige staat - aan te tonen met een bouwkundig rapport volgens een voorgeschreven model - sloop en nieuwbouw met dezelfde goothoogte en dezelfde uitstraling mogelijk is. Hiermee is foutieve informatie gegeven.

Bij een gemeentelijk monument kan nooit vooraf over sloop worden gerept. De werkgroep heeft dit punt bij de gemeente aanhangig gemaakt. Het punt is met de makelaar besproken.

Rietveld 13

In de aanbieding stond als bouwjaar 1880 vermeld. Het pand moet in aanleg veel ouder zijn. Op de eerste kadastrale kaart uit 1832 staat het aangegeven als een langwerpig pand, opgedeeld in drie afdelingen. Toentertijd was het eigendom van de Erven Jacomijntje Verbaan, zij was de weduwe van steenfabrikant Hendrik Knijff.

WERKGROEP BODEGRAVEN- REEUWIJK

Stichting Hugo Kotestein heeft hart voor historisch Bodegraven en vraagt wie de werkgroep Bodegraven-Reeuwijk van de stichting wil komen versterken.

Door het aftreden van de voorzitter is de werkgroep het afgelopen jaar niet actief geweest en leidt deze een min of meer slapend bestaan.

Dit wordt zeer betreurd, daar het ook voor Bodegraven-Reeuwijk en omgeving van belang is dat er alert gereageerd kan worden op ontwikkelingen in de gemeente en het buitengebied.

Stichting Hugo Kotestein zet zich in voor het behoud van monumenten in stad en landschap. Het kan gaan om prachtige gebouwen, maar bijvoorbeeld ook om een historische brug of om het in onze regio zo typerende eeuwenoude cope-landschap.

Maar al te vaak gaan politiek en bedrijfsleven iets te makkelijk om met monumenten die soms al honderden jaren beeldbepalend aanwezig zijn. Om te voorkomen dat er straks nog maar weinig over is, laat Stichting Hugo Kotestein regelmatig van zich horen, bij de politiek, maar ook in de pers.

Ook geeft Hugo Kotestein advies aan burgers die zich afvragen hoe ze het beste met monumenten en historisch waardevolle zaken kunnen omgaan.

De afgelopen jaren heeft de werkgroep Bodegraven-Reeuwijk o.a. bemoeienis gehad met plannen rond Oukoopsedijk 10 te Reeuwijk, heeft zij diverse keren contact gehad met de gemeente Bodegraven over het onderhoud van de begraafplaats achter de Dorpskerk te Bodegraven en over de plannen voor herontwikkeling van het pand van v/h Mak's Wijnhandel. Om gebruik te maken van de lokale kennis binnen de werkgroep werd de werkgroep door de gemeente ingeschakeld bij het opstellen van de Nota Cultuurhistorie.

Gert-Jan Rodenburg, die 28 jaar voorzitter is geweest van de werkgroep Bodegraven-Reeuwijk, heeft het afgelopen jaar besloten om zijn tijd en energie aan andere activiteiten te geven. Tegelijk met hem heeft ook Wil Baas na vele jaren besloten om zijn werkzaamheden voor de werkgroep te beëindigen.

Dit betekende dat er nieuwe leden aangetrokken moesten worden. Helaas, na veel rondvragen en informeren is dit tot nu toe nog niet gelukt.

De voorzitter van de stichting, Bram Huisman, hoopt dat er belangstellenden zijn voor het werk van de stichting en hij wil graag met hen in contact komen. Hij is telefonisch te bereiken op nummer 0348448116 of per mail bram.huisman@hetnet.nl of info@hugokotestein.nl.

Informatie over Hugo Kotestein is te vinden op de website www.hugokotestein.nl.

(Foto: Boerderij Leeuwendeel Bodegraven: winnaar van een Hugo Kotestein oorkonde)

**Wie komt de werkgroep
Bodegraven-Reeuwijk
versterken???**